חוקי השגחה וטיפול בבני נוער חולים

חוק הנוער (טיפול והשגחה),

חוק הסעד (סדרי דין בענייני קטינים, חולי נפש ונעדרים)

חוק שירותי הסעד, תשי"ח-1958 [תיקון אחרון 7/8/95]

חוק הכשרות המשפטית והאפוטרופסות, תשכ"ב-1962

חוק הנוער (טיפול והשגחה),

תש"ך - 1960

1. הגדרות (תיקון: תשל"א, תשנ"ה)

בחוק זה

"**אחראי על קטין**" - הורה, לרבות הורה חורג, מאמץ, אפוטרופוס או מי שהקטין נמצא במשמורתו או בהשגחתו;

"**בית המשפט**" - בית משפט שלום שהוא בית משפט לנוער כמשמעותו בחוק הנוער (שפיטה, ענישה ודרכי טיפול), תשל"א - 1971;

"**ועדה פסיכיאטרית מחוזית לילדים ולנוער**" - ועדה כאמור בסעיף 24א לחוק טיפול בחולי נפש;

"**חוק טיפול בחולי נפש**" - חוק טיפול בחולי נפש, התשנ"א - 1991;

"פסיכולוג מומחה" - פסיכולוג שאושר כמומחה לפי סעיף 8 לחוק הפסיכולוגים, התשל"ז - 1977;

"**פסיכיאטר מומחה לילדים ולנוער**" - כהגדרתו בסעיף 1 לחוק טיפול בחולי נפש;

"**פסיכיאטר מחוזי**" - כהגדרתו בסעיף 1 לחוק טיפול בחולי נפש.

"**פקיד סעד**" - כמשמעותו בחוק שירותי הסעד, תשי"ח - 1958;

"**קטין**" - מי שלא מלאו לו שמונה-עשרה שנה;

"**רשות סעד**" - לשכת סעד של רשות מקומית או מי שנתמנה על ידי שר הסעד כרשות סעד לענין חוק זה.

2. קטין נזקק (תיקון: תשנ"ה)

קטין הוא נזקק כשנתקיים בו אחד מאלה:

(1) לא נמצא אחראי עליו;

(2) האחראי על הקטין אינו מסוגל לטפל בו או להשגיח עליו או שהוא מזניח את הטיפול או ההשגחה;

(3) הוא עשה מעשה שהוא עבירה פלילית ולא הובא בפלילים;

(4) הוא נמצא משוטט, פושט יד או רוכל בניגוד לחוק עבודת הנוער, תשי"ג - 1953;

(5) הוא נתון להשפעה רעה או שהוא חי במקום המשמש דרך קבע מקום עבירה;

(6) שלומו הגופני או הנפשי נפגע או עלול להיפגע מכל סיבה אחרת.

(7) הוא נולד כשהוא סובל מתסמונת חסר בסם (סינדרום גמילה).

2א. (בוטל) (תיקון: תש"ן)

3. דרכי טיפול והשגחה (תיקון: תשל"ח, תשנ"ה, תשנ"ו)
היה פקיד סעד סבור שקטין הוא נזקק ושלמען הטיפול בו וההשגחה עליו יש צורך בהחלטת בית המשפט, משום שאין הסכמת האחראי על הקטין, או שהוא מסכים אך אין הקטין מציית לו, רשאי הוא לפנות בבקשה אל בית המשפט לנקוט באחת או באחדות מהדרכים לפי סעיף זה, ומשנוכח בית המשפט כי הקטין הוא נזקק, רשאי הוא -

(1) לתת לקטין או לאחראי עליו כל הוראה הנראית לבית המשפט דרושה לטיפול בקטין או להשגחה עליו כולל לימודיו, חינוכו ושיקומו הנפשי;

(2) להעמיד ידיד לקטין שישמש גם יועץ לאחראי עליו ולקבוע סמכויותיו ותפקידיו;

(3) להעמיד את הקטין תחת השגחתו של פקיד סעד;

(4) להוציא את הקטין ממשמורתו של האחראי עליו, אם ראה בית המשפט שאין דרך אחרת להבטיח את הטיפול וההשגחה, ולמסור אותו למשמורתה של רשות סעד אשר תקבע את מקום חסותו או להורות על החזקתו במעון או במעון נעול כמשמעותם בחוק הנוער (שפיטה, ענישה ודרכי טיפול), תשל"א - 1971.

(5) להורות כי הקטין ייבדק או יטופל לפי סעיפים 3ב עד 3ז.

(6) להורות על מסירת תוצאה חיובית של בדיקה לגילוי נגיפי איידס בקטין, לאחראי עליו.

3א. צו הגנה וצו למניעת הטרדה מאיימת (תיקון: תשנ"א, תשס"ב)
בית המשפט הדן בענינו של קטין רשאי, אם ראה צורך בכך, לתת צו הגנה על פי חוק למניעת אלימות במשפחה, התשנ"א1991- וכן לתת צו מניעת הטרדה מאיימת על פי חוק מניעת הטרדה מאיימת, התשס"ב - 2001.

3ב. בדיקה נפשית במרפאה (תיקון: תשנ"ה)
(א) בית משפט הדן בענינו של קטין רשאי להורות, לקטין או לאחראי על הקטין, כי על הקטין להתייצב לצורך אבחון מצבו הנפשי לבדיקה אצל פסיכיאטר מומחה לילדים ולנוער או אצל פסיכולוג מומחה, במקום שעליו יורה ובתנאים שיקבע, אם סבר, על סמך ראיות שהובאו בפניו, כי קיימת אפשרות של ממש כי הקטין זקוק לטיפול נפשי.

(ב) בצו לפי סעיף זה, רשאי בית המשפט להורות כי התייצבות הקטין תהיה בלווית האחראי עליו.

(ג) צו לפי סעיף זה יעמוד בתוקפו 30 ימים.

3ג. בדיקה פסיכיאטרית באשפוז (תיקון: תשנ"ה)
(א) בית משפט הדן בענינו של קטין רשאי להורות על אשפוז הקטין בבית חולים שעליו יורה ובתנאים שיקבע, לצורך אבחון מצבו הנפשי של הקטין, אם סבר, על סמך חוות דעת של פסיכיאטר מחוזי, הנסמכת על חוות דעת של פסיכיאטר מומחה לילדים ולנוער שבדק את הקטין, כי קיימת אפשרות של ממש שהקטין חולה במחלת נפש או שיש לו הפרעה נפשית קשה והמחלה או ההפרעה עלולות לסכן את עצמו או את זולתו סיכון פיסי מיידי או להביא לנזק נפשי חמור להתפתחותו, וכי לא ניתן לאבחן את מצבו הנפשי של הקטין אלא בדרך של אשפוז.

(ב) צו לפי סעיף זה יהיה לתקופה שקבע בית המשפט ושלא תעלה על שבעה ימים, ואולם רשאי מנהל בית החולים, אם נוכח כי הארכה כאמור חיונית לשם אבחון מצבו הנפשי של הקטין, להאריך את האשפוז לתקופה שלא תעלה על שבעה ימים נוספים.

(ג) לענין סעיף זה, סעיפים 3ה עד 3ז, סעיף 11 וסעיף 23, "מנהל" ו-"בית חולים" - כהגדרתם בסעיף 1 לחוק טיפול בחולי נפש.

3ד. טיפול נפשי במרפאה (תיקון: תשנ"ה)
(א) בית משפט הדן בענינו של קטין רשאי להורות על טיפול נפשי בקטין, במקום שעליו יורה ובתנאים שיקבע, ובלבד שנתקיים אחד מאלה:

(1) בית המשפט נוכח, על סמך חוות דעת של פסיכיאטר מחוזי הנסמכת על חוות דעת של פסיכיאטר מומחה לילדים ולנוער שבדק את הקטין, כי הקטין חולה במחלת נפש או אובחנה אצלו הפרעה נפשית, המצריכות טיפול פסיכיאטרי לשם מניעת סיכון פיסי לקטין או לזולתו או לשם מניעת

(2) בית המשפט נוכח, על סמך חוות דעת של פסיכולוג מומחה שבדק את הקטין, כי מצבו הנפשי של הקטין מצריך טיפול פסיכולוגי לשם מניעת נזק נפשי להתפתחותו.

(ב) צו לפי סעיף קטן (א) יהיה לתקופה שקבע בית המשפט ושלא תעלה על שלושה חודשים; בית המשפט רשאי, על סמך חוות דעת של פסיכיאטר או של פסיכולוג כאמור בסעיף קטן (א), המטפל בקטין, להאריך את תוקפו של הצו לתקופות נוספות שכל אחת מהן לא תעלה על שלושה חודשים.

3ה. אשפוז לצורך טיפול פסיכיאטרי (תיקון: תשנ"ה)

(א) בית משפט הדן בענינו של קטין רשאי להורות על אשפוזו של הקטין בבית חולים, לצורך קבלת טיפול נפשי, אם ראה על סמך חוות דעת של פסיכיאטר מחוזי, הנסמכת על חוות דעת של פסיכיאטר מומחה לילדים ולנוער שבדק את הקטין, כי נתקיים אחד מאלה:

(1) הקטין חולה במחלת נפש ונתקיימו בו העילות לאשפוז כפוי לפי הוראות סעיף 9 לחוק טיפול בחולי נפש;

(2) הקטין חולה במחלת נפש או אובחנה אצלו הפרעה נפשית קשה, העלולות לסכן אותו או את זולתו סיכון פיסי מיידי או להביא לנזק נפשי חמור להתפתחותו אם לא יטופל בדרך של אשפוז כאמור, ובלבד שבית המשפט לא יורה על אשפוז הקטין, אלא אם כן נוכח, על סמך חוות דעת של ועדה פסיכיאטרית מחוזית לילדים ולנוער שבדקה את הקטין, כי לא ניתן לטפל בקטין אלא בדרך של אשפוז.

(ב) בית משפט הדן בענין אשפוזו של קטין לפי סעיף קטן (א)(2), רשאי להורות לקטין או לאחראי עליו, כי על הקטין להתייצב בפני ועדה פסיכיאטרית מחוזית לילדים ולנוער לצורך בדיקתו.

(ג) צו לפי סעיף קטן (א)(2) יהיה לתקופה שקבע בית המשפט ושלא תעלה על 30 ימים; בית המשפט רשאי, על סמך המלצה של ועדה פסיכיאטרית מחוזית לילדים ולנוער, לפיה מוסיפים להתקיים בקטין התנאים לאשפוזו לפי סעיף קטן (א)(2), והמלווה בתכנית טיפול, להאריך את תוקפו של הצו לתקופות נוספות, שכל אחת מהן לא תעלה על שלושה חודשים.

3ו. מעמדו של קטין המתנגד לאשפוז פסיכיאטרי (תיקון: תשנ"ה)

(א) בהליך לפי סעיף 4א לחוק טיפול בחולי נפש, בענין קטין שמלאו אשפוז לו חמש עשרה שנים, שאינו מסכים לאשפוז בבית חולים בידי האחראי עליו, יהיה הקטין משיב.

(ב) בהליך לפי סעיף זה ימנה בית המשפט לקטין עורך דין שייצגו, זולת אם הקטין בחר להיות מיוצג על ידי עורך דין מטעמו.

3ז. בקשת קטין לאשפוז פסיכיאטרי (תיקון: תשנ"ה)

(א) לבקשתו של קטין רשאי בית משפט להורות על בדיקה או על טיפול בו לפי סעיפים 3ב עד 3ה, אף אם לא נתקיימו בו כל התנאים המנויים בהם ולמרות התנגדותו של האחראי על הקטין, ובלבד שנתקיימו שניים אלה:

(1) לקטין מלאו חמש עשרה שנים;

(2) בית המשפט נוכח כי הקטין מבין את מהות הבדיקה או הטיפול ואת השלכותיהם והוא מעונין להיבדק או לקבל טיפול.

(ב) על אף הוראות סעיף קטן (א), לא יורה בית משפט על אשפוזו של קטין בבית חולים לצורך בדיקה או טיפול אלא לאחר שנוכח, על סמך חוות דעת של פסיכיאטר מחוזי, הנסמכת על חוות דעת של פסיכיאטר מומחה לילדים ולנוער שבדק את הקטין, כי מצבו הנפשי של הקטין מצריך אשפוז בבית חולים לצורך בדיקה או טיפול.

4. ערובה

רשאי בית המשפט לחייב את הקטין ואת האחראי עליו במתן ערובה למילוי הוראותיו של בית המשפט.

5. העמדת ידיד

לא יעמיד בית המשפט ידיד אלא בהסכמתו.

6. דת

בבחירת ידיד ובבחירת מקום חסותו של קטין יושם לב, בין השאר, לדתו של הקטין.

7. זכויות האחראי וחובותיו
הוראות חוק זה אינן גורעות מזכויות האחראי על קטין ומחובותיו לפי דין אחר, אלא במידה שבית המשפט הגבילן לצרכי חוק זה.

8. שמיעת הקטין, האחראי ופקיד הסעד (תיקון: תשנ"ה)
לא יתן בית משפט החלטה לפי חוק זה אלא לאחר שפקיד סעד הגיש לו תסקיר ולאחר שנתן לקטין, לאחראי עליו ולפקיד הסעד הזדמנות לטעון טענותיהם ולהציע הצעותיהם; על תסקיר כאמור יחולו הוראות חוק הסעד (סדרי דין בעניני קטינים, חולי נפש ונעדרים), תשט"ו - 1955, בשינויים המחוייבים לפי הענין.

8א. הזמנת אחראי על קטין (תיקון: תש"ן)
הזמין בית המשפט אחראי על קטין להתייצב בפניו בהליך לפי חוק זה והאחראי על הקטין לא התייצב, רשאי בית המשפט לצוות על הבאתו ויחולו לענין זה סעיפים 73 עד 73ב לחוק בתי המשפט (נוסח משולב), התשמ"ד - 1984, בשינויים המחוייבים.

8ב. דיון בהעדר האחראי (תיקון: תשנ"ו)
על אף הוראות סעיפים 8 ו- 8א לא יוזמן אחראי על קטין לדיון בענין קטין ולא יהיה נוכח בו, אם הדיון הוא בענין חוק לגילוי נגיפי איידס בקטינים, התשנ"ו - 1996, אלא אם כן הורה בית משפט אחרת.

8ג. מינוי אפוטרופוס לדין (תיקון: תש"ס)
בית המשפט הדן בענינו של קטין, רשאי, בכל עת, למנות לקטין אפוטרופוס לדין, או לענינים הנובעים מן ההליך שבפניו, אם מצא כי הדבר דרוש לטובת הקטין ולשם שמירה על עניניו.

9. העדר הקטין מבית-המשפט
על אף האמור בסעיף 8, רשאי בית המשפט להימנע מהזמין קטין לפניו, אם הוא סבור שהקטין אינו מסוגל להבין את הענין או שהבאתו עלולה לסכן את שלומו.

9א. מניעת עדותו של קטין (תיקון: תשל"ב)
בית המשפט רשאי להימנע מהזמין קטין כעד בהליכים לפי חוק זה, או להפסיק עדותו, אם היה סבור שמתן העדות עלול לסכן את שלומו של הקטין; במקרה זה רשאי הוא לקבל כראיה עדות שגבה ורשם חוקר-נוער, לפי חוק לתיקון דיני הראיות (הגנת ילדים), תשט"ו - 1955, או זכרון דברים או דין-וחשבון שרשם חוקר-נוער בשעת חקירה או לאחריה.

9ב. דין ראיות קודמות על נזקקות (תיקון: תשל"ב)
בית המשפט, בבואו להחליט אם קטין הוא נזקק לפי סעיף 2(2) ו-(5), רשאי לקבל כראיה עדויות שהושמעו לאותו ענין לגבי אחיו ואחיותיו של הקטין, ובלבד שלא יכריע על סמך עדויות אלה בלבד; בית המשפט ישמע את העדויות מחדש אם ביקש זאת אחד הצדדים.

10. הוצאות טיפול
רשאי בית המשפט לחייב את הקטין ואת הוריו לשאת בהוצאות הכרוכות בטיפול ובהשגחה לפי חוק זה, בין בשלמותן ובין בחלקן, וחיוב זה כוחו יפה גם לאחר שפקעה ההחלטה בדבר דרכי הטיפול וההשגחה.

11. אמצעי חירום (תיקון: תשנ"ה)
(א) היה פקיד-סעד סבור כי קטין הוא נזקק ונשקפת לו סכנה תכופה או שהוא נזקק לטיפול רפואי או אחר שאינו סובל דיחוי, רשאי הוא לנקוט בכל האמצעים הדרושים, לדעתו, למניעת אותה סכנה או למתן אותו טיפול אף ללא הסכמת האחראי על הקטין, ובלבד שלא יוחזק קטין יותר משבוע ימים מחוץ לרשותו של האחראי עליו אלא באישור בית המשפט.

(ב) אין בהוראות סעיף קטן (א) כדי להסמיך פקיד סעד להורות ללא הסכמת האחראי על הקטין, כי הקטין ייבדק בדיקה פסיכיאטרית או כי יאושפז בבית חולים, אך רשאי פקיד הסעד לנקוט אחת מאלה:

(1) לפנות בענינו של הקטין לפסיכיאטר מחוזי, על מנת שישקול אם להורות כי הקטין יובא בדחיפות לבדיקה פסיכיאטרית לפי סעיף 6 לחוק טיפול בחולי נפש;

(2) להביא קטין לבית חולים לשם בדיקה רפואית, נפשית וגופנית, בידי פסיכיאטר מומחה לילדים ולנוער, לצורך החלטה לפי סעיף 5 לחוק טיפול בחולי נפש.

12. החלטות ביניים
רשאי בית המשפט, בהחלטת-ביניים, אף לפני שמיעת הקטין או האחראי עליו ולפני קבלת תסקיר, להורות על

נקיטת אמצעים זמניים לגבי הקטין ולאשר אמצעי-חירום שננקטו לגביו על ידי פקיד-סעד; החלטת-ביניים כאמור תפקע כעבור שלושים יום מיום הינתנה אם לא הוארכה תקופת-תקפה כאמור בסעיף 14.

13. תקופות החלטות
החלטה של בית המשפט לפי חוק זה לא תינתן לתקופה העולה על שלוש שנים; אולם רשאי בית המשפט להאריך תקפה מדי פעם לתקופה שלא תעלה על שלוש שנים.

14. שינוי החלטות
רשאי בית המשפט, לפי בקשת הקטין, האחראי עליו, ידיד, פקיד-סעד או כל אדם שהוטלה עליו חובה בהחלטה לפי חוק זה, לשנות החלטה שניתנה לפי חוק זה, להאריך או לקצר תקופת-תקפה, לבטלה או לתת הוראות להוצאתה לפועל; ואולם רשאי בית המשפט שלא להיזקק לבקשה כאמור אלא אחת לשלושה חדשים.

15. פטור על ידי שר הסעד
על אף האמור בסעיף 14, רשאי שר הסעד בכל עת, אם היה סבור שטובת הקטין דורשת זאת, לפטור את הקטין וכל אדם אחר מן החובות שהוטלו עליהם לפי סעיף 3, פיסקאות (2), (3), או (4), בין בתנאי ובין ללא-תנאי, ובלבד שהאחראי על הקטין הסכים לכך.

16. ערעור (תיקון: תשל"א)
החלטה של בית המשפט לפי חוק זה ניתנת לערעור לפני בית-משפט מחוזי; בערעור ידון בית המשפט המחוזי בשופט אחד, שהוא שופט-נוער כמשמעותו בחוק הנוער (שפיטה, ענישה ודרכי-טיפול), תשל"א - 1971.

17. פקיעת החלטות
החלטה של בית-משפט לפי חוק זה, למעט החלטה לפי סעיף 10, תפקע במלאות לקטין שמונה-עשרה שנה.

18. הוצאה לפועל (תיקון: תשל"ב)
(א) החלטה לפי חוק זה תוצא לפועל על ידי פקיד-סעד אם לא הורה בית המשפט על הוצאה לפועל בדרך אחרת.
(ב) בית המשפט רשאי, לשם ביצוע הוראות חוק זה, לכפות התייצבותו של קטין לפניו או לפני מוסד שצויין בהחלטתו.
(ג) לשם ביצוע צווי-חירום לפי סעיף 11, זכאי פקיד-סעד לקבל בשעת הצורך עזרה מתאימה מהמשטרה.
(ד) קטין שעזב ללא רשות מקום-חסות שנקבע לו על פי חוק זה, זכאי פקיד-סעד, לשם מילוי תפקידו האמור בסעיף קטן (א), לקבל בשעת הצורך עזרה מתאימה מהמשטרה, ומוסמך שוטר לעצור את הקטין ולהחזירו למקום החסות.

19. פיקוח על שלום הקטין
פקיד-סעד יפקח על שלומו של הקטין כל עוד החלטה לפי חוק זה עומדת בתקפה.

20. שמירת דינים (תיקון: תשנ"ה)
(א) הסמכויות נתונות לבית המשפט לפי חוק זה באות להוסיף על סמכויותיו לפי כל דין אחר ולא לגרוע מהן.
(ב) סמכויות בית המשפט לפי סעיפים 3ב עד 3ז, באות להוסיף על הסמכויות הנתונות לפסיכיאטר מחוזי או לאחרים בחוק טיפול בחולי נפש.

21. (בוטל) (תיקון: תשל"א)

22. חקירות
נודע לפקיד-סעד על קטין נזקק, רשאי הוא להשתמש בסמכויות לפי סעיף 3 לחוק הסעד (סדרי-דין בעניני קטינים, חולי-נפש ונעדרים), תשט"ו - 1955, אף שלא נצטווה על ידי בית המשפט.

23. סודיות (תיקון: תשנ"ה)
(א) פקיד-סעד שהגיעה אליו ידיעה אגב חקירה ישמרנה בסוד ולא יגלנה אלא במידה שיש צורך בכך לשם ביצוע חוק זה או חוק אחר והתקנות לפיהם.
(ב) אשפוז של קטין לצורך אבחנה או טיפול, לא יתועד במסמכים או במאגרי מידע של מערכת בריאות הנפש, למעט בתיק האישי או הרפואי של הקטין בבית החולים, אלא אם כן אובחן כחולה במחלת נפש המסכנת אותו או את זולתו.
(ג) מי שהגיעה אליו ידיעה בקשר לבדיקה, לטיפול או לאשפוז פסיכיאטריים של קטין, ישמרנה בסוד ולא יגלנה אלא במידה הנדרשת על פי דין.

24. הגנת קטין מפני פרסומים מזיקים (תיקון: תשכ"ח, תשמ"ח, תשנ"ו, תשנ"ח)

(א) אלה דינם מאסר שנה אחת:

(1) המפרסם שמו של קטין או כל דבר אחר העשוי להביא לידי זיהויו של קטין או לרמוז על זיהויו, באופן או בנסיבות שיש בהם כדי לגלות אחד מאלה:

(א) הקטין הובא בפני בית משפט;

(ב) פקיד סעד פעל או פועל לגבי הקטין לפי חוק זה;

(ג) הקטין ניסה להתאבד או התאבד;

(ד) דבר שיש בו כדי לייחס לקטין עבירה או שחיתות מידות;

(ה) הקטין הוא בן משפחתו של אדם שמייחסים לו עבירה או שחיתות מידות;

(ו) נעברה בקטין עבירת מין, עבירת אלימות, עבירה של התעללות, או שנעברה בו עבירה בידי האחראי עליו כמשמעותו בסעיף 368א לחוק העונשין, התשל"ז - 1977;

(ז) דבר המקשר קטין לבדיקה לגילוי נגיפי איידס;

(ח) דבר המקשר קטין לבדיקה, טיפול או אשפוז פסיכיאטריים;

(2) המפרסם תמונת עירום של קטין שמלאו לו 9 שנים ויש בפרסום כדי לזהותו.

(א1) בסעיף זה -

"קטין" - קטין הנמצא בישראל או שמקום מושבו, כמשמעותו בחוק הכשרות המשפטית והאפוטרופסות, התשכ"ב - 1962, הוא בישראל;

"בן משפחתו" - ילדו, אחיו, אחותו, נכדו או נכדתו.

(ב) לענין סעיף זה אין נפקא מינה, אם הקטין או האחראי עליו הסכים לפרסום או לא הסכים.

24א. פרסומים מותרים (תיקון: תשכ"ח)

סעיף 24 לא יחול על פרסום שהתיר בית המשפט ועל פרסום כאמור בפיסקה (1) לסעיף 24(א) שנעשה על ידי המשטרה או מטעמה לשם חקירת-פשעים, חקירת-מוות או חיפוש אחרי קטינים שנעלמו כשאין להימנע מהפרסום.

24ב. שמירת דינים (תיקון: תשכ"ח)

סעיפים 24 ו24-א באים להוסיף על איסורי-פרסום על פי כל דין ולא לגרוע מהם.

25. הפרעה למילוי תפקיד

המפריע לרשות-סעד, לפקיד-סעד, לידיד או לאדם אחר שהוטל עליו תפקיד לפי חוק זה מלמלא תפקידם, דינו - מאסר ששה חדשים.

26. אי-מילוי אחרי החלטת בית המשפט

מי שאינו ממלא אחרי החלטת בית המשפט לפי חוק זה, למעט החלטה לפי סעיף 10, דינו - מאסר ששה חדשים; אולם רשאי בית המשפט להחליט כי לא ישא הנאשם בענשו, כולו או מקצתו, אלא אם לא ימלא אחרי החלטת בית המשפט תוך התקופה שיקבע.

27. חילוט ערובה

נתן הנאשם ערובה לפי סעיף 4 והורשע באישום לפי הסעיפים 25 או 26, רשאי בית המשפט להחליט על חילוט הערובה, כולה או מקצתה, במקום להטיל עונש או נוסף על העונש שיטיל עליו.

28. (שולב בפקודת החוק הפלילי, 1936)

29. ביטולים

בטלים -

(1) הסעיפים 16 ו- 17 לפקודת העבריינים הצעירים, 1937;

30. ביצוע ותקנות

שר הסעד ממונה על ביצוע חוק זה, הוא ימנה לענין חוק זה פקיד-סעד ראשי ופקידי-סעד אשר יפעלו לפי הנחיותיו של פקיד-סעד ראשי, בדרך כלל או לענין מסויים; חלק פקיד-סעד על ההנחיות לענין מסויים, ישוב פקיד-הסעד הראשי ויכריע בדבר לאחר שקיים התייעצות בענין זה עם פקיד הסעד ועם גופים אחרים שמצא לנכון והוא רשאי להתקין תקנות - למעט תקנות סדרי-דין - לביצועו; שר המשפטים רשאי להתקין תקנות סדרי-דין לענין חוק זה.

---

1 ס"ח תש"ך, 52; תשכ"ח, 223; תשל"א, 141, 177; תשל"ב, 2; תשל"ד, 89; תשל"ח, 148; תשמ"ח, 239; תש"ן, 11, 198; תשנ"א, 140; תשנ"ה,

חוק הסעד (סדרי דין בענייני קטינים, חולי נפש ונעדרים), תשט"ו-1955 [תיקון אחרון 5/8/71].

1. **הגדרות**
בחוק זה -

"בית משפט" - לרבות בתי דין, ועדות וגופים אחרים המוסמכים כדין לעניני שיפוט, ולמעט בית משפט הדן בפלילים;

"קטין" - מי שלא מלאו לו 18 שנה;

"נידן קטין" - ענין העומד להכרעה בבית משפט, ושבהכרעתו חייב או רשאי בית המשפט להביא בחשבון קטינותו של קטין, אף שהקטין אינו בעל דין;

"נידן חולה נפש" - ענין העומד להכרעה בבית משפט, ושבהכרעתו חייב או רשאי בית המשפט להביא בחשבון את מחלתו של חולה הנפש, אף שחולה הנפש אינו בעל דין;

"חולה נפש", לרבות לקוי בשכלו;

"נידן נעדר" - ענין העומד להכרעה בבית משפט, ושבהכרעתו חייב או רשאי בית המשפט להביא בחשבון את העובדה שאדם פלוני נעדר מישראל או שמקום מגוריו אינו ידוע, אף שהאדם אינו בעל דין.

2. **צו לפקיד סעד**
רשאי בית המשפט לצוות על פקיד סעד לחקור בנידן קטין ולחוות דעתו בתסקיר בכתב.

3. **סמכויות פקיד הסעד**
נצטווה פקיד סעד כאמור בסעיף 2, רשאי הוא לצורך הכנת תסקירו להיכנס לכל מקום בו נמצא או עשוי להימצא הקטין או חולה הנפש ולחקור כל אדם שהוא סבור שיש לו ידיעות הנוגעות לקטין או לחולה הנפש, וחייב הנחקר לענות לפקיד הסעד תשובות כנות ומלאות, אך אין הוא חייב לעשות כן אם התשובה עלולה לגולל עליו אשמה פלילית.

4. **מסירת תסקיר פקיד הסעד לבעלי הדין**
התסקיר שהגיש פקיד הסעד כאמור יימסר לבעלי הדין ובית המשפט ישמע כל טענה שבפיהם לכתוב בתסקיר אם לא ציווה בית המשפט, מטעמים מיוחדים, שאין לגלות את תוכן התסקיר, כולו או מקצתו.

5. **חקירת פקיד הסעד**
(א) בית משפט רשאי בכל שלב של הדיון לצוות על פקיד סעד לבוא ולהיחקר בפניו בנידן קטין, אף אם לא נצטווה למסור תסקיר כאמור בסעיף 2.
(ב) הוראות סעיף 4 יחולו על חקירה לפי סעיף זה בשינויים המחוייבים לפי הענין.

6. **אין מערערים על דרך עריכת התסקיר**
הטענה כי תסקיר שהגיש פקיד סעד לא נערך לפי הוראות חוק זה, לא תשמש עילה לערעור.

7. **דין חולה נפש**
הסמכויות הנתונות בחוק זה לבית משפט ולפקיד סעד בנידן קטין, נתונות לו גם בנידן חולה נפש, בשינויים המחוייבים לפי הענין.

8. **סמכויות היועץ המשפטי לממשלה**

רשאי היועץ המשפטי לממשלה או בא כוחו, אם הוא סבור שטובת קטין, חולה נפש או נעדר דורשת זאת, לפתוח בכל הליך בבית משפט, וכן להתייצב ולטעון בכל משפט שבו נדונים נידן קטין או נידן חולה נפש או נידן נעדר.

9. **מינוי פקידי סעד** [תיקון: תשל"א]

שר הסעד ימנה עובדים סוציאליים כפקידי סעד לצורך חוק זה וכן פקיד סעד ראשי; פקידי הסעד יפעלו לפי הנחיותיו של פקיד סעד ראשי, בדרך כלל או לענין מסויים; חלק פקיד סעד על ההנחיות לענין מסויים, ישוב פקיד הסעד הראשי ויכריע בדבר לאחר שקיים התייעצות בענין זה עם פקיד הסעד ועם גופים אחרים שמצא לנכון.

10. **ביצוע ותקנות**

שר המשפטים ממונה על ביצוע חוק זה, והוא רשאי להתקין תקנות בכל הנוגע לביצועו

חוק שירותי הסעד, תשי"ח-1958 [תיקון אחרון 7/8/95]

1. **הגדרות** [תיקון: תשנ"ה]
בחוק זה -

"נזקק" - אדם הזקוק לסעד מחמת גילו, מצב בריאותו, ליקויו הרוחני או הגופני, או מסיבות אחרות, הכל לפי המבחנים שנקבעו בתקנות;

"פקיד סעד" - מי שכשיר לעבודה סוציאלית ושר הסעד מינה אותו לפקיד סעד לענין חוק זה;

"כשיר לעבודה סוציאלית" - מי שממלא אחרי תנאי השכלה ונסיון שנקבעו בתקנות כתנאים המכשירים לעבודה סוציאלית;

"בית משפט" -בית המשפט לעניני משפחה לרבות בית דין המוסמך לדון בעניני מזונות.

2. **לשכות סעד של רשויות מקומיות** [תיקון: תשכ"ה]

(א) רשות מקומית תקיים לשכת סעד לשם טיפול סוציאלי בנזקקים והגשת סעד להם. שר הסעד, בהתייעצות עם שר הפנים, רשאי להתקין תקנות בדבר ארגונן של לשכות סעד של רשויות מקומיות.

(ב) נתבקשה לשכת סעד של רשות מקומית ליתן טיפול סוציאלי או להגיש סעד, ימסור הממונה על הלשכה למבקש, בכתב, את ההחלטה בבקשה תוך זמן סביר.

(ג) הרואה את עצמו נפגע על ידי אי מתן תשובה תוך זמן סביר או על ידי החלטה רשאי לערור לפני ועדת ערר בכתב.

(ד) ועדות ערר יוקמו בכל רחבי המדינה על ידי שר הסעד והוא יקבע את תחום שיפוטן בהתייעצות עם ועדת השירותים הציבוריים של הכנסת.

(ה) ועדת ערר תהיה של שלושה; אחד כשיר לעבודה סוציאלית ושני נציגי ציבור שיתמנו על ידי שר הסעד בהתייעצות עם רשות מקומית. יושב ראש הועדה ייבחר על ידי חבריה. לא יכהן בועדת ערר עובד לשכת הסעד שבעררים על החלטותיה דנה הועדה וחבר הרשות המקומית שבתחומה פועלת לשכה זו.

(ו) שר הסעד, בהתייעצות עם ועדת השירותים הציבוריים של הכנסת, רשאי לקבוע בתקנות סדרי הנוהל בעררים.

(ז) ועדת ערר רשאית בהחלטתה בערר על מתן סעד -

(1) לדחות את הערר ולאשר את ההחלטה שעוררים עליה;

(2) לשנות את ההחלטה שעוררים עליה;

(3) לבטל את ההחלטה ולקבוע לנזקק סעד כדי השיעור שהלשכה רשאית ליתן;

(4) לחייב את לשכת הסעד, לבדוק שנית את בקשת העורר, לפי הוראות שתתן לענין זה או ללא הוראות.

(ח) ועדת ערר רשאית בהחלטתה בערר על מתן טיפול סוציאלי -

(1) לדחות את הערר ולאשר את ההחלטה שעוררים עליה;

(2) לחייב את לשכת הסעד לבדוק שנית את בקשת העורר לפי הוראות שתתן לענין זה או ללא הוראות.

2א. סייג למתן סעד [תיקון: תשמ"א]
על אף האמור בסעיף 2, לא תינתן תמיכה שמטרתה להבטיח הכנסה מספקת כדי מחיה.
3. **חקירתו של נזקק**
נתבקשה לשכת סעד להגיש סעד לנזקק, רשאי פקיד סעד לחקור אותו וכל אדם אחר בדבר מצבו של הנזקק.
4. **חקירתו של חייב וגילוי ידיעות**

(א) נוכח פקיד סעד כי אדם הוא נזקק, רשאי הוא לחקור את החייב, או העלול להיות חייב, במזונותיו של הנזקק (להלן - החייב), בדבר יכלתו לספק מזונות לנזקק.

(ב) היה פקיד סעד סבור שיש לאדם ידיעות בדבר יכלתו של החייב, יהא בית המשפט שמקום מגוריו של האדם הוא בתחום שיפוטו ושמוסמך לדון בעניני אותם המזונות רשאי, לפי בקשת פקיד הסעד, להזמין את האדם להתייצב לפניו ולצוות שייחקר על ידי פקיד הסעד בבית המשפט, ודין המוזמן כך כדין עד שהוזמן להעיד בבית המשפט.

5. **סודיות**

(א) על אף חובת הסודיות המוטלת על עובד המדינה או עובד רשות מקומית על פי כל דין, חייב הוא למסור ידיעות על רכושו או הכנסותיו של נזקק, אם נדרש לכך על ידי פקיד סעד, וכן על רכושו או הכנסותיו של חייב, אם הסכים החייב למסירת הידיעות, או אם בית המשפט ציווה על כך.

(ב) פקיד סעד שהגיעה אליו ידיעה אגב חקירה, ישמרנה בסוד ולא יגלנה אלא במידה שיש צורך בכך לשם ביצוע חוק זה או חוק אחר והתקנות שהותקנו על פיהם.

6. **תביעת מזונות וגבייתם**

(א) במידה שנזקק לא תבע מזונות מחייב או לא גבה אותם, זכאים שר הסעד או רשות מקומית לתבוע ולגבות אותם בשם הנזקק על פי הרשאתו,

או אף ללא הרשאתו אם הוא קטין או חולה-נפש הנמצא בטיפול סוציאלי של לשכת סעד.

(ב) שר הסעד או רשות מקומית שגבו מזונות, ימסרו אותם לנזקק או ישתמשו בהם, לפי הוראת בית המשפט שפסק את המזונות לצרכיו של הנזקק; במידה שלא ראו צורך או אפשרות להשתמש בהם כך - יחזירום לחייב.

7. **החזרת סעד על ידי בעל אמצעים**

(א) הגישו שר הסעד או רשות מקומית סעד לאדם ונתגלה כי באותו זמן היו הכנסותיו של האדם מספיקים לצרכים שלמענם ניתן הסעד חייב הנזקק להחזיר את הסעד שהוגש.

(ב) לצורך סעיף זה רואים סעד שהוגש לילדו של אדם עד גיל שש עשרה, כסעד שהוגש לו עצמו.

(ג) אין סעיף זה בא לגרוע מכוחו של דין אחר.

8. **החזרת סעד על ידי אדם ששוקם**

(א) הגישו שר הסעד או רשות מקומית סעד לאדם, ולאחר מכן עלו הכנסותיו או נכסיו של האדם כדי שיקומו וכדי סיפוק נאות של צרכיו ושל צרכיהם של אלה שהוא חייב במזונותיהם וכדי החזרת הסעד שהוגש, כולו או מקצתו, חייב הוא בהחזרתו כאמור.

(ב) אין אדם חייב בהחזרת הסעד שניתן לו בהיותו למטה מגיל שש עשרה.

(ג) לא תוגש תביעה לפי סעיף זה אלא תוך שש שנים מהגשת הסעד.

9. **החזרת סעד מעזבון**
תביעה לפי סעיף 7 מותר להגישה נגד אדם או נגד עזבונו; אך אין החובה להחזרת הסעד חלה על העזבון אלא במידה שיש בו עודף על הדרוש לסיפוק מזונותיהם של הזכאים להם.
10. **הסכם מזונות**
היו שר הסעד או רשות מקומית רשאים להגיש תביעה נגד חייב לפי סעיף 6, רשאים הם לעשות הסכם עם החייב בדבר מזונותיו של הנזקק. אישר בית משפט המוסמך לדון בחיוב המזונות את ההסכם, יהיה ההסכם ניתן להוצאה לפועל ולשינוי כאילו היה החלטה של אותו בית משפט.
11. **פטור ממס בולים**
הרשאה לפי סעיף 6 והסכם לפי סעיף 10 פטורים ממס בולים.
12. **עונשין**

(א) המסרב להיחקר לפי הסעיפים 3ו-4(א) ללא נימוק סביר, דינו - מאסר חדשיים.

(ב) העובר על הוראות סעיף 5 (ב), דינו מאסר ארבעה חדשים.

13. **ביצוע ותקנות** [תיקון: תשל"א]

(א) שר הסעד ממונה על ביצוע חוק זה והוא רשאי להתקין תקנות בכל הנוגע לביצועו, לרבות הפיקוח על לשכות הסעד ודרכי הטיפול בנזקקים ולמעט תקנות בדבר סדרי הדין בבית המשפט.

(ב) שר הסעד ימנה לענין חוק זה פקיד סעד ראשי; פקידי הסעד יפעלו לפי הנחיותיו של פקיד סעד ראשי, בדרך כלל או לענין מסוים; חלק פקיד סעד על ההנחיות לענין מסויים, ישוב פקיד הסעד הראשי ויכריע בדבר לאחר שקיים התייעצות בענין זה עם פקיד הסעד ועם גופים אחרים שמצא לנכון.

חוק הכשרות המשפטית והאפוטרופסות, תשכ"ב-1962

[תיקון אחרון 12/5/96]

חוק הכשרות המשפטית והאפוטרופסות, תשכ"ב-19621

פרק ראשון :

כשרות משפטית

1. כשרות לזכויות ולחובות

כל אדם כשר לזכויות ולחובות מגמר לידתו ועד מותו.

2. כשרות לפעולות משפטיות

כל אדם כשר לפעולות משפטיות, זולת אם נשללה או הוגבלה כשרות זו בחוק או בפסק דין של בית משפט.

3. קטינות ובגירות

אדם שלא מלאו לו 18 שנה הוא קטין; אדם שמלאו לו 18 שנה הוא בגיר.

4. פעולות של קטין

פעולה משפטית של קטין טעונה הסכמת נציגו; ההסכמה יכולה להינתן מראש או למפרע לפעולה מסויימת או לסוג מסויים של פעולות. יכול נציגו של קטין לבטל הסכמתו לפעולה כל עוד לא נעשתה הפעולה.

5. ביטול פעילות של קטין

פעולה משפטית של קטין שנעשתה שלא בהסכמת נציגו ניתנת לביטול -

(1) על ידי נציגו, ואם אין לקטין נציג - על ידי היועץ המשפטי לממשלה, תוך חודש ימים לאחר שנודע להם על הפעולה;

(2) אם לא נודע לנציג או ליועץ המשפטי לממשלה על הפעילה - על ידי הקטין, תוך חודש ימים לאחר שהיה לבגיר.

6. סייג לביטול פעולות

פעולה משפטית של קטין שדרכם של קטינים בגילו לעשות כמוה, וכן פעולה משפטית בין קטין לבין אדם שלא ידע ולא היה עליו לדעת שהוא קטין, אינה ניתנת לביטול כאמור בסעיף 5, אף שנעשתה שלא בהסכמת נציגו, אלא אם היה בה משום נזק של ממש לקטין או לרכושו.

6א. פעולות בטלות [תיקון: תשל"ג]

פעולה משפטית של קטין שהיא רכישת נכס באשראי או במקח-אגב-שכירות, שכירות נכס או קבלת שירות באשראי, אין לה תוקף, על אף האמור בסעיפים 5ו-6, כל עוד לא באה עליה הסכמת נציגו; לענין סעיף זה, "אשראי" - לרבות תשלום בשיעורים.

7. פעולות טעונות אישור בית המשפט

פעולה משפטית של קטין טעונה אישור בית המשפט אם היתה טעונה אישור כזה אילו נעשתה בידי נציגו; ואין תוקף לפעולה כל עוד לא בא עליה אישור בית המשפט.

8. הכרזת פסלות

אדם שמחמת מחלת נפש או ליקוי בשכלו אינו מסוגל לדאוג לעיניו, רשאי בית המשפט, לבקשת בן-זוגו או קרובו או לבקשת היועץ המשפטי לממשלה או בא כוחו, ולאחר ששמע את האדם או נציגו, להכריזו פסול-דין.

9. פעולות של פסול-דין

על פעולה משפטית של מי שהוכרז פסול-דין יחולו, בשינויים המחוייבים, הוראות הסעיפים 4עד 7.

10. ביטול ההכרזה

אדם שהוכרז פסול-דין, רשאי בית המשפט, לבקשתו, לבקשת בן-זוגו או קרובו או לבקשת היועץ המשפטי לממשלה או בא-כוחו, ולאחר ששמע את פסול-הדין, לבטל את הכרזת הפסלות אם מצא שההכרזה לא היתה מוצדקת או שהתנאים להכרזה חדלו להתקיים.

11. חישוב גיל
כל מקום שמדובר בו, בניב כל שהוא, באדם בגיל פלוני, ייחשב גילו מתחילת היום בו הוא נולד, והוא כשאין כוונה אחרת מפורשת או משתמעת; יום מתחיל עם שקיעת החמה של היום שלפניו ונגמר עם שקיעת החמה של אותו יום.
12. חזקת תאריך הלידה
ידועה שנת לידתו של אדם ולא ידוע יום לידתו, חזקה שנולד באחד בניסן של אותה שנה; ידוע חודש לידתו של אדם ולא ידוע יום לידתו, חזקה שנולד ביום החמישה עשר של אותו חודש.
13. שמירת דינים
הוראות פרק זה אינן חלות על כשרותו של אדם לפעולות הקובעות או משנות את מעמדו האישי, ואינן גורעות מכל דין הקובע לענין פלוני גיל כשרות או תוצאות של שלילת כשרות או הגבלתה או הקובע תוצאות של הצהרת מוות.
13א. המרת דתו של קטין [תיקון: תשכ"ה, תשמ"א, תשנ"ו]
(א) לא תומר דתו של קטין אלא אם שני הוריו נתנו מראש הסכמתם בכתב או שבית המשפט, לפי בקשת אחד ההורים או לפי בקשת אפוטרופסו של הקטין, אישר מראש את המרת הדת.
(ב) מלאו לקטין 10 שנים, לא תומר דתו אלא אם, נוסף על הסכמת הוריו או אישור בית המשפט לפי סעיף קטן (א), נתן גם הוא מראש הסכמתו בכתב.
(ג) לא תומר דתו של קטין אלא בדת של הוריו או של אחד מהוריו או של אדם שהקטין היה סמוך על שלחנו, מתוך כוונה לאמצו, בששת החודשים שקדמו להגשת הבקשה להמרת הדת, ובתנאי שבית המשפט שוכנע כי ההמרה דרושה לשם אימוצו של הקטין בידי אותו אדם לפי חוק אימוץ ילדים התשמ"א-1981.
(ד) המרת דתו של קטין בניגוד להוראות סעיף זה - אין לה תוקף משפטי.
פרק שני : הורים וילדיהם
הקטינים
14. מעמד ההורים
ההורים הם האפוטרופסים הטבעיים של ילדיהם הקטינים.
15. תפקידי ההורים
אפוטרופסות ההורים כוללת את החובה והזכות לדאוג לצרכי הקטין, לרבות חינוכו, לימודיו, הכשרתו לעבודה ולמשלח-יד ועבודתו, וכן שמירת נכסיו, ניהולם ופיתוחם; וצמודה לה הרשות להחזיק בקטין ולקבוע את מקום מגוריו, והסמכות לייצגו.
16. חובת ציות הקטין
הקטין חייב, תוך כיבוד אב ואם, לציית להוריו בכל ענין הנתון לאפוטרופסותם.
17. קנה מידה לחובת ההורים
באפוטרופסותם לקטין חייבים ההורים לנהוג לטובת הקטין כדרך שהורים מסורים היו נוהגים בנסיבות הענין.
18. שיתוף בין ההורים
בכל ענין הנתון לאפוטרופסותם חייבים שני ההורים לפעול תוך הסכמה; הסכמתו של אחד מהם לפעולתו של רעהו יכולה להינתן מראש או למפרע, בפירוש או מכללא, לענין מסויים או באופן כללי; וחזקה על הורה שהסכים לפעולת רעהו כל עוד לא הוכח היפוכו של דבר. בענין שאינו סובל דיחוי רשאי כל אחד מההורים לפעול על דעת עצמו.
19. הכרעת בית המשפט
לא באו ההורים לידי הסכמה ביניהם בענין הנוגע לרכוש הקטין, רשאי כל אחד מהם לפנות לבית המשפט והוא יכריע בדבר. לא באו ההורים לידי הסכמה ביניהם בענין אחר הנתון לאפוטרופסותם, רשאים הם יחד לפנות לבית המשפט, ובית המשפט, אם לא עלה בידו להביאם לידי הסכמה ואם ראה שיש מקום להכריע בדבר, יכריע הוא בעצמו או יטיל את ההכרעה על מי שימצא לנכון.
20. פעולות טעונות אישור בית המשפט

ואלה הפעולות שבהן אין ההורים מוסמכים לייצג את הקטין בלי שבית המשפט אישרן מראש:
(1) העברה, שעבוד, חלוקה או חיסול של יחידה משקית בחקלאות, בתעשיה, במלאכה או במסחר, או של דירה;
(2) פעולה שתקפה תלוי ברישום בפנקס המתנהל על פי חוק;
(3) נתינת מתנות, זולת מתנות ותרומות הניתנות לפי הנהוג בנסיבות הענין;
(4) נתינת ערבות;
(5) פעולה משפטית בין הקטין לבין הוריו או קרובי הוריו, זולת קבלת מתנות הניתנות לקטין.

21. הגנת צד שלישי

פעולה של הורים הטעונה אישור לפי סעיף 5) 20) תהא בת-תוקף אף באין אישור כזה אם נעשתה כלפי אדם שלא ידע ולא היה עליו לדעת שהיא טעונה אישור.

22. אחריות ההורים

ההורים לא ישאו באחריות לנזק שגרמו לקטין תוך מילוי תפקידי אפוטרופסותם, אלא אם פעלו שלא בתום לב או לא נתכוונו לטובת הקטין; הם לא ישאו באחריות לנזק שגרמו לרכושו של הקטין תוך מילוי תפקידי אפוטרופסותם, אם פעלו בתום לב ונתכוונו לטובת הקטין.

23. הכנסות הקטין ונכסיו

קטין הסמוך על שולחן הוריו ויש לו הכנסות מעבודתו או מכל מקור אחר, הכנסותיו ישמשו, במידה נאותה לפי הנהוג בנסיבות דומות, לקיום משק הבית המשפחתי ולסיפוק צרכי הקטין עצמו; אולם נכסיו של הקטין לא ישמשו למטרות אלה, אלא במידה שבית המשפט אישר שההורים אינם יכולים לקיים את משק הבית המשפחתי ולספק צרכי הקטין.

24. הסכם בין הורים החיים בנפרד

היו הורי הקטין חיים בנפרד - בין שנישואיהם אוינו, הותרו או הופקעו ובין שעדיין קיימים - רשאים הם להסכים ביניהם על מי מהם תהיה האפוטרופסות לקטין, כולה או מקצתה, מי מהם יחזיק בקטין, ומה יהיו זכויות ההורה שלא יחזיק בקטין לבוא עמו במגע; הסכם כזה טעון אישור בית המשפט, ומשאושר, דינו - לכל ענין זולת ערעור - כדין החלטת בית המשפט.

25. קביעת בית המשפט באין הסכם בין ההורים

לא באו ההורים לידי הסכם כאמור בסעיף 24, או שבאו לידי הסכם אך ההסכם לא בוצע, רשאי בית המשפט לקבוע את הענינים האמורים בסעיף 24 כפי שייראה לו לטובת הקטין, ובלבד שילדים עד גיל 6 יהיו אצל אמם אם אין סיבות מיוחדות להורות אחרת.

26. הורה שאינו מסוגל למלא חובתו

הורה שאינו מסוגל למלא חובותיו לפי פרק זה בנוגע לרכושו של ילדו הקטין, או מזניח חובות אלה, או שנשקפת ממנו סכנה לרכושו של הקטין, רשאי בית המשפט להורות שיחולו עליו, בשינויים המחוייבים, ההוראות החלות על אפוטרופסות לפי הסעיפים 50,44 עד 58 ,54 ו-59, כולן או מקצתן.

27. שלילת האפוטרופסות או הגבלתה [תיקון: תשמ"ג]

הורה של קטין שבית משפט שלום נקט כלפיו בדרך האמורה בסעיף 3) 3) או (4) לחוק הנוער (טיפול והשגחה), תש"ך-1960 2, רשאי בית המשפט לשלול ממנו את אפוטרופסותו על הקטין או להגבילה. הוא הדין אם הוכח להנחת דעתו של בית המשפט כי נתמלאו התנאים שבהם היה בית משפט שלום נוקט כלפי ההורה בדרך האמורה.

28. אפוטרופוס בנוסף על הורה [תיקון: תשמ"ג]

מת אחד ההורים, תהא האפוטרופסות על הקטין להורה השני; ואולם רשאי בית המשפט, בנוסף על אותו הורה, למנות לקטין אפוטרופוס באופן כללי או לענינים שיקבע בית המשפט; והוא הדין אם אחד ההורים הוכרז פסול-דין, או שאינו מסוגל למלא חובותיו לפי פרק זה או שבית המשפט קבע, בהחלטה מנומקת, כי ההורה נמנע, ללא סיבה סבירה, מלמלא את חובותיו האמורות, כולן או מקצתן, או שהאפוטרופסות לקטין נשללה ממנו על ידי בית המשפט, וכן אם אחד ההורים אינו ידוע, או שלא היה נשוי להורה השני ולא הכיר בקטין כבילדו.

28א. זכותם של הורים שכולים [תיקון: תשל"ו]

מת אחד ההורים של קטין, רשאי בית המשפט לתת הוראות בענין המגע בין הורי המת לבין הקטין.
29. הורה שאפוטרופסותו הוגבלה
הוגבלה אפוטרופסותו של אחד ההורים, רשאי בית המשפט, בנוסף על ההורים, למנות לקטין אפוטרופוס לענינים שיקבע.
30. סייגים לסעיפים 29,28
לא ימנה בית המשפט אפוטרופוס בנוסף על הורה, אלא אם ראה סיבה מיוחדת לכך לטובת הקטין ולאחר שניתנה הזדמנות להורה להשמיע טענותיו; מונה אפוטרופוס כאמור, יחולו הוראות הסעיפים 45ו-46 בשינויים המחוייבים.
31. נכסים שאינם בהנהלת ההורים
מי שהקנה לקטין נכס במתנה או בצוואה והתנה שניהול הנכס יהיה בידי אחד מהורי הקטין בלבד או בידי אדם זולת הורי הקטין, תנאו קיים על אף האמור בפרק זה; צויין אדם זולת ההורים לנהל נכס כזה, יחולו עליו הוראות הפרק השלישי, כולל סעיף 64.
32. שמירת דינים
הוראות פרק זה אינן גורעות מחובת ההורים לתשלום מזונות לילדיהם הקטינים לפי הוראות חוק לתיקון דיני המשפחה (מזונות), תשי"ט-1959 3.
פרק שלישי :
האפוטרופוסים על פי מינוי
33. אימתי יתמנה אפוטרופוס [תיקון: תשמ"ג]
(א) בית המשפט רשאי למנות אפוטרופוס -
(1) לקטין ששני הוריו מתו או שהוכרזו פסולי-דין או שהאפוטרופסות לקטין נשללה מהם לפי סעיף 27 או הוגבלה לפי סעיף 29 או שהם אינם מסוגלים למלא כלפי הקטין את חובותיהם לפי הפרק השני או שהם נמנעים, ללא סיבה סבירה, מלמלא את חובותיהם האמורות, כולן או מקצתן;
(2) לקטין - בנסיבות האמורות בסעיף 28 או בסעיף 29;
(3) לפסול-דין;
(4) לאדם אחר שאינו יכול, דרך קבע או דרך ארעי, לדאוג לענייניו, כולם או מקצתם, ואין מי שמוסמך ומוכן לדאוג להם במקומו;
(5) לאדם שאין עדיין אפשרות לזהותו;
(6) לעובר.
(ב) בקשה למינוי אפוטרופוס לאדם יכול שתוגש בידי בן זוגו או קרובו או בידי היועץ המשפטי לממשלה או בא כוחו.
34. מי יכול להיות אפוטרופוס
יכול להתמנות אפוטרופוס אחד מאלה:
(1) יחיד;
(2) תאגיד;
(3) האפוטרופוס הכללי.
מינה בית המשפט תאגיד להיות אפוטרופוס, רשאי הוא לקבוע יחיד שיבצע את תפקידי האפוטרופוס מטעם התאגיד.
35. עדיפות בבחירת האפוטרופוס
בית המשפט ימנה לאפוטרופוס מי שנראה לו בנסיבות הענין מתאים ביותר לטובת החסוי.
36. שמיעת החסוי על ידי בית המשפט
לפני מינוי האפוטרופוס ישמע בית המשפט את דעת החסוי אם הוא מסוגל להבין בדבר וניתן לברר דעתו.
37. הסכמת האפוטרופוס
לא יתמנה אפוטרופוס אלא מי שהביע לבית המשפט את הסכמתו לכך.
38. תפקידי האפוטרופוס לקטין ולפסול-דין
פוטרופוס של קטין חייב לדאוג לצרכי הקטין, לרבות חינוכו, לימודיו, הכשרתו לעבודה ולמשלח-יד ועבודתו, וכן חייב הוא בשמירת נכסי הקטין, ניהולם ופיתוחם; הוא רשאי להחזיק

בקטין ולקבוע את מקום מגוריו והוא מוסמך לייצגו; והכל אם לא הגביל בית המשפט את תפקידי האפוטרופוס. והוא הדין, בשינויים המחוייבים, באפוטרופוס של פסול-דין.

39. תפקידיו של אפוטרופוס אחר

אפוטרופוס שאינו של קטין או של פסול-דין חייב לדאוג לענינים שנמסרו לו על-ידי בית המשפט.

40. פטור ממזונות

אין במינוי אדם כאפוטרופוס כדי לחייבו במזונותיו של החסוי.

41. קנה מידה לאפוטרופסות

במילוי תפקידיו חייב האפוטרופוס לנהוג לטובת החסוי כדרך שאדם מסור היה נוהג בנסיבות הענין.

42. הקשר עם החסוי

בעניני האפוטרופסות חייב האפוטרופוס לשמוע את דעת החסוי אם הוא מסוגל להבין בדבר וניתן לברר דעתו.

43. ציות להוראות האפוטרופוס

החסוי חייב למלא אחרי הוראות האפוטרופוס בעניני האפוטרופסות שנקבעו על-ידי בית המשפט.

44. הוראות בית-המשפט

בית המשפט רשאי, בכל עת, לבקשתו של האפוטרופוס או של היועץ המשפטי לממשלה או בא-כוחו או של צד מעונין ואף מיזמתו הוא, לתת לאפוטרופוס הוראות בכל ענין הנוגע למילוי תפקידיו; וכן רשאי בית המשפט, לבקשת האפוטרופוס, לאשר פעולה שעשה.

45. מינוי אפוטרופסים אחדים

בית המשפט רשאי אם ראה סיבה מיוחדת לכך, למנות לחסוי יותר מאפוטרופוס אחד; משעשה כן, יחליט בית המשפט אם להטיל את תפקידי האפוטרופסות על האפוטרופסים במשותף או לחלקם ביניהם.

46. דין אפוטרופסים משותפים

הטיל בית המשפט תפקידי אפוטרופסות על שני אפוטרופסים או יותר במשותף, יחולו ההוראות הבאות זולת אם הורה בית המשפט אחרת:

(1) האפוטרופסים חייבים לפעול תוך הסכמה; בענין שדעותיהם חלוקות, יפעלו כפי שיחליט בית המשפט;

(2) פעולה של אחד או של אחדים מן האפוטרופסים טעונה הסכמת האחרים או אישור בית המשפט, מראש או למפרע;

(3) בענין שאינו סובל דיחוי רשאי כל אחד מהאפוטרופסים לפעול על דעת עצמו;

(4) האפוטרופסים אחראים לחסוי יחד ולחוד;

(5) נתפנה מקומו של אחד מן האפוטרופסים או שחדל לפעול, זמנית או לצמיתות, חייבים האחרים להודיע על כך מיד לבית המשפט, והם חייבים ומוסמכים להמשיך בתפקידיהם כל עוד לא קבע בית המשפט אחרת.

47. סמכויות האפוטרופוס ואישור בית-המשפט [תיקון: תש"ל]

האפוטרופוס מוסמך לעשות כל הדרוש למילוי תפקידיו; בפעולות המנויות להלן אין הוא מוסמך לייצג את החסוי מבלי שבית המשפט אישרן מראש:

(1) העברה, שעבוד, חלוקה או חיסול של יחידה משקית בחקלאות, בתעשיה, במלאכה או במסחר, או של דירה;

(2) השכרה שחוקי הגנת הדייר חלים עליה;

(3) פעולה שתקפה תלוי ברישום בפנקס המתנהל על-פי חוק;

(4) נתינת מתנות זולת מתנות ותרומות הניתנות לפי הנהוג בנסיבות הענין;

(5) נתינת ערבות;

(6) פעולה אחרת שבית המשפט קבע, בצו המינוי או לאחר מכן, כטעונה אישור כאמור.

48. פעולות שיש בהן ניגוד אינטרסים

בפעולה משפטית בין החסוי לבין האפוטרופוס, בן זוגו או קרוביו של האפוטרופוס, זולת מתנות הניתנות לחסוי, ובפעולה משפטית בין החסוי לבין חסוי אחר של אותו אפוטרופוס, אין

האפוטרופוס מוסמך לייצג את החסוי מבלי שבית המשפט או אפוטרופוס אחר שנתמנה למטרה זו אישרן מראש.

49. הגנת צד שלישי
פעולה של אפוטרופוס הטעונה הסכמה או אישור לפי סעיף 2) 46) וסעיף 47 (6) תהא בת-תוקף אף באין הסכמה או אישור כזה אם נעשתה כלפי אדם שלא ידע ולא היה עליו לדעת שהיא טעונה הסכמה או אישור.

50. השקעות
כספי החסוי, במידה שאינם דרושים לצרכיו השוטפים, חייב האפוטרופוס להחזיקם או להשקיעם כדרוש לשם שמירת הקרן והבטחת פירות באחד הדרכים שקבע לכך שר המשפטים בתקנות או בדרך שהורה בית המשפט.

51. פרטה [תיקון: תשמ"ה]
האפוטרופוס חייב להגיש לאפוטרופוס הכללי, תוך שלושים ימים מיום מינויו, פרטה של נכסי החסוי, כולל חובותיו, זולת אם פטר אותו האפוטרופוס הכללי מחובה זו או קבע מועד אחר להגשת הפרטה.

52. הוראות בנוגע לשומה [תיקון: תשמ"ה]
בית המשפט רשאי להורות -
(1) שהאפוטרופוס יגיש לאפוטרופוס הכללי, במועד שקבע, שומת שוויים של נכסי החסוי, ערוכה לתאריך שקבע בית המשפט;
(2) שהשומה האמורה תיערך על-ידי שמאי או על-ידי אדם אחר כפי שקבע בית המשפט.

53. חשבונות דו"ח ומתן ידיעות [תיקון: תשמ"ה]
האפוטרופוס חייב, בכל עניני האפוטרופסות, לנהל חשבונות, להגיש לאפוטרופוס הכללי דין וחשבון כפי שיורה, אך לפחות אחת לשנה ובגמר תפקידו או בפקיעת האפוטרופסות, ולהמציא לאפוטרופוס הכללי ידיעות מלאות לפי דרישתו. שר המשפטים רשאי להתקין תקנות בדבר החשבונות שעל אפוטרופסים לנהל.

54. בדיקת דו"חות [תיקון: תשמ"ה]
שר המשפטים רשאי, באישור ועדת חוקה חוק ומשפט של הכנסת, להתקין תקנות בדבר אופן בדיקת הפרטה והדו"חות בידי האפוטרופוס הכללי, ורשאי הוא לקבוע סוגי דו"חות שהאפוטרופוס הכללי פטור מבדיקתם, בתנאים שייקבעו.

55. הוצאות האפוטרופוס
ההוצאות הסבירות שהאפוטרופוס הוציא במילוי תפקידיו חלות על החסוי, ורשאי האפוטרופוס להחזירן לעצמו מנכסי החסוי.

56. שכר האפוטרופוס [תיקון: תשמ"ג]
(א) בית המשפט רשאי לקבוע לאפוטרופוס שכר אם ראה טעם לכך בנסיבות הענין; שכר האפוטרופוס שנקבע על ידי בית המשפט חל על החסוי ורשאי האפוטרופוס לקבלו מנכסי החסוי.
(ב) שר המשפטים רשאי לקבוע כללים בדבר השכר שבית המשפט רשאי לקבוע לאפוטרופסים.

57. אחריות האפוטרופוס
האפוטרופוס אחראי לנזק שגרם לחסוי או לרכושו. בית המשפט רשאי לפטרו מאחריותו, כולה או מקצתה, אם פעל בתום לב ונתכוון לטובת החסוי. האפוטרופוס אינו נושא באחריות אם פעל בתום לב לפי הוראות בית המשפט או קיבל אישורו, אם מראש ואם למפרע.

58. ערובה
בית המשפט רשאי, לפני מינויו של אפוטרופוס או אחרי כן, לדרוש שהאפוטרופוס ישעבד נכסים או ימציא ערבות להבטחת מילוי תפקידיו וחובותיו, ורשאי בית המשפט, בכל עת, לדרוש ערובה נוספת או לשחרר ערובה שניתנה, כולה או מקצתה.

59. מימוש הערובה
ערובה לפי סעיף 58 תינתן לזכות החסוי, והאפוטרופוס הכללי מוסמך לייצגו בכל הנוגע למימושה.

60. התפטרות האפוטרופוס
האפוטרופוס רשאי, על-ידי הודעה בכתב לבית המשפט, להתפטר מתפקידו; ההתפטרות אינה תופסת אלא אם בא עליה אישור בית המשפט ומן היום שנקבע לכך באישור.
61. פיטורי האפוטרופוס
בית המשפט רשאי לפטר אפוטרופוס אם לא מילא תפקידיו כראוי או אם ראה בית המשפט סיבה אחרת לפיטוריו.
62. פקיעת האפוטרופוס
אפוטרופסות על קטין פוקעת בהגיעו לבגירות; על פסול-דין - עם ביטול פסלותו על-ידי בית המשפט; על מי שאינו קטין או פסול דין - אם קבע בית המשפט שחדלו סיבות האפוטרופסות או שהושגה מטרתה; פקיעת אפוטרופסות כזאת היא מן היום שנקבע לכך על-ידי בית המשפט; אפוטרופסות על כל אדם פוקעת במות החסוי.
63. סיום תפקידו של האפוטרופוס [תיקון: תשמ"ג]
בהתפטרותו ובפיטוריו של האפוטרופוס ובפקיעת האפוטרופסות חייב האפוטרופוס -ובמותו חייבים יורשיו - למסור לחסוי או למי שקבע בית המשפט את נכסי החסוי הנמצאים בידו או בפיקוחו, ואת המסמכים הנוגעים לנכסים אלה; ורשאי בית המשפט להורות שהאפוטרופוס יהא חייב ומוסמך לסיים פעולות שבית המשפט קבע, במידה שהדבר דרוש לטובת החסוי רכושו או עזבונו.
64. הוראת צוואה של הורה החסוי או בן-זוגו
מתו הורי החסוי או אחד מהוריו או בן זוגו, ובצוואתם ציינו שמו של אפוטרופוס או הורו בענין מהענינים הנתונים לפי פרק זה לשיקול הדעת של בית המשפט או של האפוטרופוס, יפעלו בית המשפט והאפוטרופוס בהתאם להוראות אלה שבצוואה, אם קויימה כדין, זולת אם ראו שטובת החסוי דורשת לסטות מהן; אין בסעיף זה כדי לגרוע מהוראות סעיף 28 בנוגע לאפוטרופוסותו של ההורה שנשאר בחיים.
65. האפוטרופוס הכללי כאפוטרופוס [תיקון: תשל"ח, תשמ"ג, תשמ"ה]
נתמנה האפוטרופוס הכללי כאפוטרופוס, לא יחולו הוראות הסעיפים 50,37, 59 ,58 ,57 ו-60.
66. אפוטרופוס שהיה פגם במינויו
פעולה של אפוטרופוס תהא בת-תוקף אף שהיה פגם במינויו, אם נעשתה כלפי אדם שלא ידע ולא היה עליו לדעת על הפגם.
67. אפוטרופוס למעשה
מי שפועל כאפוטרופוס, חובותיו ואחריותו כלפי החסוי יהיו לפי הוראות פרק זה, אף אם לא נתמנה כלל או שהיה פגם במינויו או שהתפטר או פוטר או שפקעה אפוטרופסותו.
פרק רביעי : הוראות שונות
68. סמכות כללית לאמצעי שמירה [תיקון: תש"ל, תשמ"ג]
(א) בית המשפט רשאי, בכל עת, לבקשת היועץ המשפטי לממשלה או בא-כוחו או לבקשת צד מעונין ואף מיזמתו הוא, לנקוט אמצעים זמניים הנראים לו לשמירת עניניו של קטין, של פסול-דין ושל חסוי, אם על-ידי מינוי אפוטרופוס זמני או אפוטרופוס-לדין, ואם בדרך אחרת; וכן רשאי בית המשפט לעשות, אם הקטין, פסול-הדין, או החסוי פנה אליו בעצמו.
(ב) היתה הבקשה להורות על ביצוע ניתוח או על נקיטת אמצעים רפואיים אחרים, לא יורה על כך בית המשפט אלא אם שוכנע, על פי חוות דעת רפואית, כי האמצעים האמורים דרושים לשמירת שלומו הגופני או הנפשי של הקטין, פסול הדין או החסוי.
69. מעמד היועץ המשפטי לממשלה [תיקון: תש"ל]
היועץ המשפטי לממשלה או בא-כוחו רשאים, אם הם סבורים שטובתו של קטין, של פסול-דין או של חסוי או טובת הכלל מחייבת זאת ,לפתוח בכל הליך משפטי, כולל ערעור, לפי חוק זה וכן להתייצב ולטעון בכל הליך כזה.
70. מעמדו של פקיד סעד [תיקון: תש"ל]
פקיד סעד שנתמנה לענין חוק הסעד (סדרי דין בעניני קטינים, חולי נפש ונעדרים), תשט"ו-1955 4, רשאי בענין לפי חוק זה שאינו תלוי ועומד בבית המשפט ואם ראה צורך בכך להגנתו של קטין, של פסול-דין או של חסוי, לחקור כל מי שהוא סבור שיש לו ידיעות הנוגעות

לאותו אדם, וחייב הנחקר לענות לפקיד הסעד תשובות כנות ומלאות, זולת אם התשובה עלולה להפלילו; ורשאי פקיד הסעד, אם הורשה לכך על-ידי צו בית המשפט, להיכנס לכל מקום בו נמצא או עשוי להימצא אדם כאמור.

71. שמירת דינים

הוראות הסעיפים 69ו-70 אינן גורעות מהוראות חוק הסעד (סדרי דין בעניני קטינים, חולי נפש ונעדרים), תשט"ו-1955.

72. מעמדם של קרובים

ככל ענין לפי חוק זה רשאי בית המשפט, גם מיזמתו הוא, לשמוע דעתם של קרובי הקטין, פסול-הדין או החסוי, ככל שבית המשפט ימצא לרצוי לשמעם.

73. בטל [תיקון: תשנ"ה]

74. שינוי החלטות

בית המשפט רשאי לשנות או לבטל החלטותיו לפי חוק זה אם נשתנו הנסיבות או נתגלו עובדות נוספות לאחר שנתן החלטתו.

75. בטל [תיקון: תשנ"ה]

76. סמכות מבחינה בין-לאומית

בתי המשפט בישראל מוסמכים -

(1) להכריז אדם פסול-דין או לבטל הכרזת פסלות אם מקום מושבו או מקום מגוריו של האדם הוא בישראל;

(2) לפעול לפי הפרק השני והשלישי לחוק זה בכל מקרה שהצורך לעשות כן התעורר בישראל.

77. משפט בינלאומי פרטי

על עניני חוק זה יחול דין מקום מושבו של הקטין, פסול-הדין, או החסוי; אולם -

(1) פעולה משפטית שנעשתה בישראל על-ידי אדם שכשרותו המשפטית מוגבלת או נשללה והיא מן הפעולות שדרכם של בני אדם כאלה לעשות כמותן, וכן פעולה משפטית שנעשתה בישראל בין אדם שכשרותו המשפטית מוגבלת או נשללה לבין מי שלא ידע ולא היה עליו לדעת על כך, תהא בת-תוקף זולת אם היה בה משום נזק של ממש לאותו אדם או לרכושו;

(2) לענין פעולה שנעשתה בישראל על-ידי הוריו של קטין או על-ידי אפוטרופוס אין לטעון כלפי צד שלישי שסמכותם של ההורים או של האפוטרופוס היתה מצומצמת מן הסמכות הנתונה להם לפי חוק זה, זולת אם אותו צד ידע או היה עליו לדעת על כך.

78. בית המשפט המוסמך [תיקון: תשנ"ה]

הסמכויות הנתונות לפי חוק זה לבית המשפט יהיו של בית המשפט לעניני משפחה, בכפוף להוראות סעיף 79.

79. שמירת דינים ושיפוט

חוק זה אינו בא לפגוע בדיני נישואין וגירושין; הוא אינו בא להוסיף על סמכויות השיפוט של בתי-דין דתיים ולא לגרוע מהן; ומקום שבית דין דתי מוסמך על-פי דין לשפוט, יראו כל הוראה בחוק זה - פרט לסעיף 75 - שמדובר בה בבית משפט כאילו מדובר בה בבית דין דתי.

80. הגדרות [תיקון: תש"ל]

בחוק זה -

"חסוי" - מי שבית המשפט מינה לו אפוטרופוס לפי סעיף 33, או מי שבית המשפט רשאי למנות לו אפוטרופוס כאמור, והוא אף כשעדיין לא הוברר אם נתקיימו התנאים למינוי, הכל לפי הענין;

"נציג" של אדם - הוריו או אפוטרופסו הממונה, הכל לפי הוראות הפרק השני והשלישי;

"קרוב" - אב, אם, בן, בת, אח, אחות, סב, סבה, נכד, נכדה;

"מקום מושב" של אדם - המקום בו נמצא מרכז חייו; קטין, פסול דין וחסוי, חזקה עליו שמקום מושבו הוא במקום מושבו של נציגו כל עוד לא הוכח שמרכז חייו נמצא במקום אחר.

81. הוראות מעבר

מי שהוכרז פסול-דין לפני תחילת חוק זה, רואים אותו מתחילת חוק זה כאילו שהוכרז פסול-דין לפי חוק זה; מי שנתמנה אפוטרופוס על ידי בית משפט או בית-דין דתי מוסמך לפני תחילת חוק זה, רואים אותו מתחילת חוק זה כאילו נתמנה לפי חוק זה.

82. ביטולים
בטלים -
(1) סעיפים 941עד 957 ,947 עד 997 למג'לה;
(2) סעיפים 50עד 53 לחוק הקרקעות העותמני;
(3) סעיף 2 לחוק המסחרי העותמני;
(4) סעיף 5 לחוק העותמני על האגודות;
(5) סעיף 5 לפקודת השותפויות 5.
83. ביצוע ותקנות
שר המשפטים ממונה על ביצוע חוק זה, והוא רשאי להתקין תקנות בכל הנוגע לביצועו.
84. תחילת תוקף
חוק זה, תחילתו שלושה חדשים אחרי קבלתו בכנסת.

דוד' בן-גוריון דב יוסף ראש הממשלה שר המשפטים קדיש לוז יושב ראש הכנסת ממלא מקום נשיא המדינה